

Legyen a Puskin-könyv fegyver a kezünkben...

G. M. Puskin szovjet nagykövet, Ortutay Gyula és Horváth Márton nagy beszéde a Puskin-émlékünnepélyen

A Zeneművészeti Főiskola nagyteremben tegnap délután nyitotta meg Ortutay Gyula kultuszminiszter a Puskin születésének 150-ik évfordulója alkalmából rendezett magyar ünnepségek sorozatát. A termet megtöltő közönség soraiiban a közélet és a szellemi élet kiválóságai foglaltak helyet, élükön Szakasits Árpád köztársasági elnökkel és Dobi István miniszterelnökkel. Az elnöklő Ortutay Gyula kultuszminiszter jobbján G. M. Puskin, a Szovjetunió budapesti nagykövete foglalt helyet.

A szovjet himnusz elhangzása után Ortutay Gyula a kormány nevében megnyitotta az ünnepséget. Hangoztatta, hogy Puskin személyében

a világirodalom egyik legtitesebb és legnemesebb íróját ünnepeljük.

Puskin egyszemélyben képviseli az igazi szovjet patriotizmust, amely elentéte a sovinizista nacionalizmusnak és az igazi nemzetköziséget képviseli, amely merőben ellenkezik a polgári kozmopolitizmussal. A továbbiakban hangoztatta, hogy Puskin igazi értékelésének ideje nálunk csak a felszabadulás után következett el, amikor Magyarországon is megnyitották a szellemi határokat.

Ezután G. M. Puskin, a Szovjetunió magyarországi nagykövete emelkedett szólásra. Elmondotta, hogy Puskin nagy nép költője, egyéniségében és életművében a nagy orosz nép legkimagaslóbb vonásai jutottak kifejezésre: a tehetség, a szabadságszeretet, a tiszta értelem, az álhatalos jellem és a haza mélységes szeretete.

Küzdött a barbár rabszolgaság ellen

és tudta, hogy amikor az önkényuralom átmenetileg le is verte a szent szabadságot, az előbb-utóbb diadalmaszkodni fog. A szovjet irodalom — mondotta a Szovjetunió nagy követe —, amely a leghaladóbb és legdemokratikusabb a világon, egyenes és törvényes örököse Puskin életművének.

A nagy tapsal fogadott beszéd után Horváth Márton, a Szabad Nép felépítő szerkesztője emlékezett meg arról, hogy a Horthy-rendszer légmentesen elzárta Magyarországtól a szovjet kultúrát. Puskin csak meghamisítva került hozzánk és Tolsztoj is csak a munkásság kezében vált igazán népszerűvé. Mindez szerencsére a múlté. Visszavonhatatlanul itt az ideje — állapította meg Horváth Márton —, hogy szakítsunk a kultúrában és irodalomban a nyugati orientációval, hiszen az ma nem egyszerűen dekadenciát, hanem gépek helyett az imperializmus tömény mérgeit áruja számunkra, s ezt hozzák magukban a nyugaton megjelenő új könyvek, a színes borítólapon alatt is. Legyen ez az évforduló és a magyar nyelven megjelent két Puskin-kötet fegyver a kezünkben, amellyel helyre hozzuk a múlt bűneit.

ledöntjük a még mindig meglévő válaszfalat az orosz és a magyar kultúra között.

Hiszen ki mondhat többet a magyar jövődőről, mint a szovjet irodalom: a szocializmusért folytatott harc, az építés és a honvédő hazafiság költészete?

Horváth Márton rámutatott arra a továbbiakban, hogy ugyanaz a cár, aki nálunk Pétőfit hányatta kardélre, odahaza Puskinat gyilkolta meg. Ugyanaz a zsarnokság, amely Vörösmartyt örületbe, József Attilát a vonatok kerekéi alá hajsztolta, száz évvel előt is megtalálta a módját, hogy kioltsa a szabadságért harcoló költő életét. Ebben a fényben számunkra a magyar kultúrpolitika évszázados bűneiről van szó, amelyekkel a magyar urak is beálltak Puskin szellemi gyilkosai közé. Félték a szabadságtól, félték a szabadság költőjétől, mint a nyílt lángtól, amely bármely pillanatban tűzbe boríthatja az elnyomás földjét. Azok az úgynevezett „felvilágosult polgárok”, akiknek már megfeküdte gyomrát az egyoldalú német kulturális koszt, változatosságért néha a századvégi francia dekadencia könnyű eledele után nyultak. A haladó orosz irodalom túl „vaskos”, túl „realisztikus”, mondjuk ki: túl forradalmi volt a polgárság számára Magyarországon — mondotta Horváth Márton. — Ma végre nemcsak Puskin hazájában, hanem nálunk Magyarországon is

eljött a kor, amely megérti és megvalósítja a szabadság költőjének legmerészebb álmait.

A múlt és jelen orosz irodalmán keresztül magunkat is jobban megértjük, a magunk kételyeit és vitáit könnyebben megoldjuk, a magunk magyar irodalmát is hétmérföldes lépésekkel vihetjük előre. A magyar Puskin és az orosz Pétőfi segítse, egyengesse utunkat — fejezte be

nagy tapsok közepette Horváth Márton.

A beszédek elhangzása után gazdag műsor következett, amelyben Kennedy Katalin, Kőműves Sándor

és Horváth Ferenc Puskin-verseket adott elő, Báthly Anna Puskin-dalokat énekelt, végül a Vásárhelyi kórus orosz dalokat adott elő nagy sikerrel.

Ma délben megnyílik a Puskin-kiállítás

Magyarországon ezúttal rendeztek először Puskin-kiállítást. A Magyar-Szovjet Társaság és a Fővárosi Szabó Ervin-könyvtár által bemutatott anyag több mint száz táblán, közel 500 képen eleveníti meg Puskin életét, irodalmi és politikai működését és a nagy költő korát. Az anyag gerincét a moszkvai külföldi kulturális kapcsolatokat ápoló társaság 62 táblából álló anyaga alkotja, amelyet elsősorban magyar vonatkozású anyaggal egészített ki a rendezőség.

A második teremben Puskin élete táruel élénk gazdag képanyagban: száműzetése, barátsága a dekabris-

tákkal, tragikus házassága és halála.

A harmadik termet irodalmi művei és műveinek kiértékelése tölti be. A negyedik teremben Puskin drámai műveinek felvételei sorakoznak. Külön meg kell itt emlékeznünk a moszkvai nagy színház és a magyar Állami Operaház káprázatos diszleiteiről és jelmezeiről. A magyar posta a Puskin-émlékblokk és bélyeg próbanyomatait állította ki, míg az Állami Nyomda az eredeti mélynyomóhengert mutatja be, amelyen a Puskin-bélyegeg készült. A kiállítást ma déli 12 órakor Szakasits Árpád köztársasági elnök nyitja meg.